

DIURNALU GLUMETIU SOCIÁLE-POLITICU-TOCU.

Fóia acést'a ese tóta Marti sér'a,
-- dar prenumeratiunile se priimescu
in tóte dílele.

Pretulu pentru Ostrunguri'a: pre anu
8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 4 fi. pre unu tri-
luniu 2 fi. éra pentru Strainetate:
pre anu 10 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 5 fi.
pre unu triloniu 2 fi. 50 cr. in v. a.
Unu esemplariu costa 15 cr.

Tóte stodienele si banii de prenu-
meratiune sunt de a se tramite la
Redactiunea diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se priimescu cu 7 cr. de
linia, si 30 cr. tacse timbrale.

Catra unu ablegatu díetale.

Spune-mi, spune-mi, frate *Mitre*: cine óre te-a nascutu,
Si la sinulu seu celu dulce, cine óre te-a crescutu,
Cine-ti dede tie óre munde ranguri si onóre,
Si pastrase pένtru tine multa stima si amóre?!

Vedi, — acésta dulce maica, dragu Mitrutiu alu meu,
E natiunea romanésca, dícu pe Domnedieu. —
Ea te scóse d'in-ntunerecu, si lucru ciudatu,
Mai in urma te facuse chiaru si ablegatu.

Ablegatu, ca sa ii aperi drepturile sante,
Cà-ci tu, *Mitre*, frate *Mitre*, jorasí pr'in cuvinte,
Cà la casu candu te-ar' alege ablegatu díetalu, —
Vei sa aperi curagiosu „programulu natiunalu“.

* * *

Nu trecura trei ani inse, *Mitre* sufletiele!
Pon' lasasi programulu nostru. si pe mam'a 'ngele,
Tu in locu de dreptu romanu — o vorba amara —,
Aperi supremati'a si fal'a magiara.

— Si ce sórte-afurisita, candu iai istori'a a mana,
Díci, cà acésta tíera numai ungerii-o tienura,
Ei o scósera d'in rele, ei o scóse d'in amaru, —
Si romanii la acestea cà-su ca-a cincea róta 'n caru!

Fi done! dér' obraznici'a ací inea nu ti se curma,
Tu mersesi si mai de parte in dílele de pe urma;
Cà-ci pre cei cari apartienu programei nationali,
Tu díse- si cà-su „ultraisti“, si-au scopuri infernali!

* * *

Dér' destulu, destulu, atát'a, celelalte le lasamu;
Fii sanetosu, frate, *Mitre* cà noi nu te blastemamu.
Scimu cà tu ti-ai gatitu calea pένtr' unu postu pe venitoriu,
Dér' natiunea nu te uita, cà i-ai fostu unu vendiatoriu!!!

Ce-va d'in „Talmudulu“ ovreiescu.

Noe si vi'a sa.

Candu *Noe* plantá vi'a, díavolulu veni la elu si-i
díse: „Ce faci a-colo?“

— Plantezu o via, — fú respunsulu lui *Noe*. —

— „Si care este utilitatea unei vie?“

— Fructulu seu de curendu culesu, séu uscatu,
— respunse *Noe* — este dulce si bunu; vinulu ce se
face d'in struguri inveselesce anim'a omului.

— „Sà lucramu in tovarasia,“ — díse díavolulu.

— Priimescu, — respunse *Noe*. —

Asíe dér' ce facu díavolulu? merse de gasi unu
mnelu, unu puiu de leu, unu porcu si o maimutiá, —
le sugrumá pe locu, si udá pamentulu cu sangele loru
amestecat. De acea, déca omulu mananca fructulu
viei: este dulce si bunu ca mnelulu; déca bea vinu:
isí inchipue, cà este leu; dér nenorocire i se intempla,
déca be in síru: devine grosíeru, gretiosu si uritiosu
ca porculu; ér' déca se imbéta: lerbacesce si se strimba
ca maimuti'a.

O propunere catra díet'a tierii ungueresci.

De óra-ce corpulu legiutoriu alu tierii ungueresci, cas'a
representantiloru si cas'a boeriloru au emancipatu seculu
femeiescu pr'in artielulu de lege XXIII. d'in anulu 187 $\frac{3}{4}$,
in atát'a, cà déca o féta minoréna, aflatória sub potestate
parintésca, ori sub tutela, pasiesce la casatoria: „ipso facto“
devine majorena, si scapata de sub potestatea parintésca,
séu tutela; remanendu si in casu de divortiare, ori remasa
ca veduva, totu majorena; fiindu inse cà precandu acést'a
lege emancipa pre genulu femeiescu numai si lasa pre
barbatii, cari se casatorescu in etatea minoréna, totu sub pat-
rior potestate, séu tutela, — unu lucru fórte dediositoriu pen-
tru genulu barbatescu, care la noi este cu multu mai desvoltatu
decátu celu femeiescu, „Gur'a Satului“ se róga de marit'a díe-
ta, sà mai faca o lege cu unu singuru §. care sà sune:

Tinerii minoreni de genulu barbatescu casatorindu-se, de-
vinu „ipso facto“, ca-si muierile loru, majoreni pentru totu
deun'a.

LUPTATI, PENTRU DOMNEDIU! . . .

Nu mai este indoiéla: langed'a coruptiune
Adi sfesie cu turbare sinulu tiei Romanesci,
In cátu omúlu sí femeí'a nu mai au ambitiune,
Nu mai au neci o rusine, neci moravuri omenesci!

Colo, susu, vedi cum rinjesce iasmele de la potere,
Conspirandu la intunerecu chiaru in contr'a tiei loru;
D'in-colo, stupiditatea, inertí'a, nesimtirea, la o grós-
nica dorere
Vedi cum ducu in fug'a mare pe sermanulu de poporu!

Educati'a straina, ucigasía, destramata,
Ce se dá societatiei, de unu tempu indelungatu!
E profetulu ce ne spune, cu o vóce desperata,
Calea de putreditiune pe care ne-am aventatu:

Pr'in gradini, pe trotuare sí pr'in locuri uritióse
Nu vedeti cum dau nevala copii, femei sí barbati?
Nu vedeti cum perdu d'in animi sentímintele frumóse?
Nu-e vedeti cum se transforma in stupidi, in enervati?

Séu a-colo e virtutea? a-colo e fericirea,
Ce doresce ca sa guste fie-care moritoru?
A-colo onestitatea isi restacia stralucirea?
A-colo moralitatea dá saruturi de amoru?

Nu!... acolo este vecinicu loculu de nefericire;
D'a-colo coruptiunea secera mereu, cumplitu,
Si teresce cu crudíme pe calea ei de peire,
Suflete nevinovate ce se perdu necontentitu!

Au famili'a romana, n'aru gasi alta distrare
Decátu bendu tempirea mintiei pr'in gradinele nem-
tiesci?

Au voiesce ea sa cadia in complecta desfrenare
Sa se stinga caracterulu natiunei romanesci?

Oh! e trista, e funesta, asta educatiune,
Caci adi sentiurile nobili incepura a pali,
Si a-poi corpurile, maine, pline de putreditiune,
Mórtea cu ghiar'a i trufasie, de siguru le va rapí!

Lacremile curgu d'in sufletu doreróse, ardietóre!
Animile suntu strivite d'unu suspinu amaru, si greu!...
Oh! parinti, ómeni de bine, famili'a vóstra móre!
Fiti romani cu barbatía!.. luptati, pentru Domnedeu!..

(Dupa Gimp.)

Coeris.

CONCURSU.

Pentru parochí'a de clas'a a trei'a d'in comun'a
Siól'a, trecuta la neunire, in scavnulu Mediasíului se
escrie pr'in vener. consistoriu archidiececanu concursu
pone in 1-a Septemvre, anulu curinte.

Emolumintele:

1. Stol'a suata in tractu.
2. Dela 37. familii câte dóue díle de lucrú.
3. Cortelu liberu, o gradina de legumi, si pomii,
precumu si érb'a d'in cimiteriu.

„Telegrafulu Rom. Nrulu 62.“

„Gur'a Satului“ cunoscendu impreguirarile, nu póte sa nu
faca interpelatiune catra marítulu consistoriu archidiececanu
d'in Sibiu:

1.) Cã cumu acel'a póte eschide concursu pentru o pa-
rochia, care n'a garantatu léf'a parocului dupa prescisele legi?
2. Cugeta ven. acel'a consistoriu, cã paroculu d'in Siól'a
vá potè traí numai cu legumi, pómele sí érb'a de pre mor-
mintii cimiteriului d'in Siól'a, cã-ci dílele de lucru nu le
póte intrebuintiá sí stol'a é nula?

3. Putè-va coresponde paroculu d'in Siól'a grelei lui vo-
catiuni preotiesci sí crestinesci, pre lunga ecuivalentalu de
susu, cu omenía?

4. Fostu-a necesitate absoluta d'a se escrie concursu
pentru acést'a mica parochia, ori numai trecerea la neunire
este singurulu motivu?

Acést'a interpelatiune o recomandu cu tóta caldur'a si-
nodului venitoriu archidiececanu, fiindu-cã concursulu d'in ces-
tiune tientesce la regrasarea nóstra.

Un'a Alt'a.

(Dialogu intre unu tata sí fiulu seu.)

— Ei Niculae, vedi cátu am cheltuitu cu tine,
speru inse cã acum in vacantia vei lucrá ceva, ca sa
treci esamenulu de bacalaureatu in sesiunea de la
Septemvre.

— Oh! tata! . . .

— Ce?

— D-ta scii, cã de cátu-va tempu se schimba
mereu program'a de bacalaueratu.

— Da: ei bine!

— Inainte de a me dori sa trecu esamenulu
de bacalaureatu, ai trebúi sa astepti ca sa se adopte
unu sistemu definitivu.

— Si cam cátu tempu sa asteptu?

— Cam la vre-o dóue-deci de ani.

O alsaciana se spovedea:

— Parinte, amu comisu unu mare pecatu.

— Sa audímu!

— Nu voiu cutediá neci-o-data: pecatulu este
pré mare!

— Si spune o data.

— Am luatú de barbatu pe un Prusianu.

— Fét'a mea, pastrédia-lu: acést'a va fi pedéps'a ta.

(La judele de instructiune.) — Dici cã n'ai mai fostu
condamnatu neci-o-data.

— Joru D-le judecatoru, cã sum nevinovatu ca
copilulu ce se nasce.

— Minti: iti am aci dosarulu, ai mai fostu
osenditu de 5 ori.

— Va asiguru cã . . .

— Taci; minti! respunde judele maniosu.

— O! D-le, respunde prevenítulu; on. D-vóstre
predecesoru avea maniere multu mai afabile.

(Conditiiunile unei bucatarese.) — D. B... cauta
o bucatarésa. Unu amicu i trimite un'a. B..., care
e fórté lacomu, ii príimesce tóte conditiunile, si se
pregatesce a-i dá arvuna. De-o-data femea i díce:

— A! me ertati D-le, dér' trebue sa mi pro-
miteti, cã nu veti avea mai multu de 2 copii, cã-ci
nu-i potú suferi.

[O cauza de placere.] — R. . . traiesce bine cu o multime de cochete la moda. In ajunulu S-tei Mari'a unu amicu lu intelnesc la gara:

— Pleci? ii dise amicul.

— Toemai este momentulu oportunu, respunse R. . . Mane e S-ta Maria, si trebue sa facu vre-o 65 de felicitatiuni.

[Ce iute trece timpulu.] — Era vorba de unu condamnatu scapatu dupa 5 luni d'in inchisore.

— La cati ani a fostu osenditu? intrebá S. . .

— La 20 de ani, i se respunse.

— Doue-deci de ani! murmurá S. . . ganditoru. Ce iute trece tempulu!

Magazinulu lui „Gur'a Satului“.

Lucru vechiu este, cá diurnalele d'in Romani'a libera ni vinu adresate totu astu-feliu:

On. Redactii
Gura-Satului

Aradu.
(Transilvani'a.)

Era dilele aceste priimiramu dela unu functionariu publicu, inteliginte mai superioru si barbatu de litere d'in Transilvani'a o epistola cu urmatóri'a adresa:

Stimatului Domnu

M. B. Stanescu *advocatu prov.*

in Aradu.

(Banatu.)

— Sa fia ore betulu *Aradu* in geografia si intre romani unu punctu atatu de neinsemnatu, incatu neci publicistii chiaru sa nu o scie, cá elu nu se affa neci in Transilvani'a, neci in Banatu, ci in *Ungari'a*?

— Nu se póte; alt'a a sa fia caus'a adeverata, dér' pentru ast'a data n'o scótemu d'in gura!

Redactorele dela acestu diurnale are unu feliu de scrisore marisióra si toemai pentru acea bine legibile.

In 5. septembrie cur. insu-si da o depesía la *Aradu*, spre a se inaiatá la *Curticiu*, o comuna mare romana, si prim'a statiune dela *Aradu*. Se intielege déra, cá depesía a fostu scrisa bine, curatu si pré usiuru de cetitu.

Cu tóte aceste acea depesía astu-feliu fuse comunicata dela *Aradu*:

Domnului Georgiu Radnyánu

Kurtics

De-canu ati Potutu aula pr. altulu priim scum
cum tria mane la 6. pl camu.

Stanescu.

Betulu adresatu, priimindu acést'a depesía in limba paserésca, cu toti casanii si óspetii sei, si cu toti carturarii d'in satu, spartu-si-au vre o dóue ore capulu, ca sa o ghicésca, ce vre sa dica; dér' cine, mam'a cióreloru, o ar' fi potutu descrifa?!

Singuru vestitulu orientalistu magiaru-ovreu *Arminu Vámbéry*, care pretinde a sci — *d'in carte*. tóte limbele tataresci, mongolesei, capu-canesci sel. d'in Asi'a, inca ar fi mancatu o mare rusine, de era invitatu ea dragomanu ad-hoc.

Ca inse sa nu causamu doreri de capu lectoriloru nostri cu deslegarea enigmei de susu, lasamu sa urmeze a-ci si originalulu, de pe care ea fuse decopiata, si acel'a este:

Domnului Georgiu Radnénu

Kurtics.

Déca nu ati potutu aflá pre altulu: priimescu cumet'a. Mane la 6. plecamu.

Stanescu.

Dér' sa vi mai spunemu un'a.

— Sciti cine a fostu oficialulu dela oficiulu telegraficu, care a priimitu si a facutu depesiarea?

— Unu domnu care se chiama *Vitielu*!

Bagu-sém'a de aceea nu s'a inaintatu depesía in o limba omenésca.

— Ei bine, acum o intielegemu, inse nu potemu pricepe pre cinstitulu guvernii, cumu de vine a aplicá in postulu telegraficu de a-cilea pre unu *Vitielu*, candu elu nu intielege limb'a nóstra, si noi nu intielegemu pre a lui cea de *Vitielu*.

Pentru ca sa faca dóra confusiuni si daune publicului si statului?! Séu dóra suntemu noi osenditi pentru multele pecate nationali a le nóstre a platí dari mari si a nu ne potè servi *ominesce* de servitiele telegrafice?!

Alu dracului lucru!

Altu-cumu suntemu dejá dedati cu confusinnile babilonice de sub acestu regimu *costisionale*.

Colti de Dinti.

Inscenatoriulu „infratirei“ de la Brasóvu, fratele de cruce a lui *Burta-verde*, hiresíulu inspectoru de scóle d'in cottulu *Uniadorei*, Mari'a Sa *Lajcsi de Réthy*, neobositulu archeologu, care lunile trecute a descoperitu, cá toti romani de pe tíer'a *Hatiegului* sunt de origine ungarésca (afore de cei *gusieti*), e in mare perplesitate de scoli comunale, si d'in ast'a pricina umbla dí'a nóptea colindandu pe la ministri ungresci dupa bani. Ei dér' firesce ministrii ungresci inca abié au sa-si faca loru siesi palate, necum sa mai deie inca si Mariei *Sale L. de Réthy*, atunci candu in *Dev'a* tóte confesiunile si-au scolie loru bine organizate.

In fine obositu de colindările cele multe, Mari'a Sa inscená la *Dev'a* mai eri alalta eri unu svatu, sperandu, cá dóra dóra va poté isbuti cu ceva, celu pocinu catu sa-si póta face unu picutiu de renume. Dér'. svatulu, mai ca tóte svaturile uniadoreniloru, degenerá in svada si pe aci sa se ia cu toti de capu.

Dupa finirea svatului babilonicu, dlu. Mari'a Sa nu mai póte dormi nopti intregi, de grigea; cá ore acuma unde voru umblá la scóla pruncii cei mici d'in léganu si purdei cei multi de tígani d'in capital'a nemnisiloru? —

ANUNCIU.

Spre sciintia și întocmai urmare, aducem la publică cunoștința a inteligenței române din Sebestu, precum și locului unui deputat dietale din Cercul Sebestului a venit în vacanță, și nouă alegere câtă de curendu se va face. — Informațiuni mai de aproape la subscribulu:

Moses Grünwald,
mekleru in Pest'a.

TAND'A și MAND'A.

M. Aoa Dómne, ao, și vaiu.

T. Dér' ce e, mòi Mando, pentru numele lui Domnedieu?!

M. Of, of of, și éra of!

T. Dér' spune-mi odata: ce e cu tine.

M. Reu; du-te iute dupa rachiu cu canforu și

T. Cà-ci?

M. Mi-am sclintitu petiorulu aoa petiorulu meu; -- draculu indeseșe in elu!

T. Cumu asiè?

M. Asiè bine.

T. Ba, binele dracului,

M. En dute in colo; nu te intiepti, cà dóra asiè e vorb'a romanului.

T. Ai dreptu. D'apoi, d'apoi? Ai calcatu in ce-va urma rea?

M. Asiè! De unde și pone unde? Cà dóra nu-su eu flacàu, sà mai amble cine-va a-mi pune urma rea! . . .

T. A-poi cumu déra?

M. Aoa. — — — No casca-ti gur'a și asculta sulhuitule. —

Mi-am pusu in gandu, sà me ducu la viia, ca sà vedu, dupa gerulu de asta primavéra cati struguri voi sà am anulu acést'a. Și me pune draculu, de nu me suiu in „Vai-vai,” ca, vedi tu mai drace, sà-mi remana pituul'a pe rachiu, ci am luatu-o pe diosu catra drumulu de feru, pe drumulu celu de pétra, dér' cu grige, cà scii tu bine, câtă de prepaditu e drumulu acel'a, de mai prepaditu nu pòte sà fia neci in orasfele sasesci. Candu de o-data vedu o pasere sborandu a-supr'a capului meu. Eu gandindu cà e fripta gat'a și vre sà-mi cadia in gura, — nu sà stau locului, prostulu de mine, ci fiindu-cà si ea sborà înainte, mergu mai departe, uitandu-me la ea cu gur'a cascat'a; și éta, fuse in césu reu, cà poticnii pr'ntre petrele cele rele intr'unu gropanu mai pone in bràu, și-mi sclintii petiorulu reu. Fire-ar afurisu și asiè drumu de pétra. Mòi, mòi, sà o patiescu eu asiè pe drumulu mare, di'a la amédi! Si éta-me; cà remasei și de „colomotivu.”

T. E uita, uita!

M. Asiè, Dieu, a-cí!

T. No dér' mangae-te, frate Mando, cà si alti au mai patitu-o asiè. Sà am eu, mòi, numai atàti'a zloti, câtă cai au sciopitu, și câte „tarabontie” — scii tu de cele — „domnesci” s'au ruptu pe proclétulu celu de drumu de orasiu, drace-mi-te!

M. Ba eu ast'a nu-o lasu o-data cu capulu, scii tu aceea: o-data cu capulu! Numai sà-mi tréca o léca de petioru, a poi in data me ducu la cas'a orasiului, chiaru si sciopatandu, ca sà intrebă pe domni: de ce platimu noi asiè port a mare la orasiu și neci drumuri mai de dai Dómne sà nu avemu?! . . . Ascepte numai ei!

T. Nu te frementá asiè tare, mai Mando, cà vine „imperatulu”!

M. A-poi? ce-e de aceea?

T. A-poi fi va bine. Scii tu, Mando, acum vre-o duoi ani, candu veni imparatulu la Aradu, cumu au tocmitu domnii drumulu celu dela „masina,” câtă gandeai cà-e linsu, dér' de atunci éra s'au stricatu, și bagu-sém'a n'au avutu pentru cine sà-lu mai chichésca. Dér' acum' fiindu-cà se aude, cà inaltiatulu „imperatu” pe cea luna éra a sà vina la noi, sà ne mai véda: domnii dela orasiu s'au si apucatu in ruptulu capului sa faca drumurile, tóte de oru fi cumu-e més'a. Haru Domnului!

M. O de l'ar aduce Domnedieu pre inaltiatu imperatu la Aradu totu anulu câte o-data!!!

[S.]

T. Ce credi, Mando, déca unu candidatu de metropolitu romanu, serbatoresce a renunciatu la demnitatea de metropolitu, d'in espresulu motivu, cà nu e capace de acést'a demnitate, mai pòte óre acest'a compete vr'o data in viéti'a sa la acestu postu ierarchicu?

M. Pòte compete, cà-ci isi revóca resigratiunea facuta. Casu de precedintia e acelu deputatu cu reversulu datu alege-toriloru și a-poi cu totul ignoratu.

T. Frumósa morala mai propoveduesci tu.

M. Lasa-me in corbi, sà me mance cu moral'a-ti cu totu.

T. Serbus! Serbus! frate Mando. Unde, unde asiè gatu de drumu?

M. Am solia providentiala și bine remuneranda.

T. Ce? Dóra voi capetá vr'o subventiune, spre a ti potè tipari numele cu litere mari și a te descrie și laudá in foi'a ta propria, cà câtă si ce omu mare esci? . . .

M. Ei nu face alusiuni de aceste, cà dóra eu n'am votatu pensunarea honvediloru. . . .

T. A-poi bine, bine. . . spune-mi déra unde te-gati?

M. La cortesitu de metropolitu romanescu.

T. Si én sà te audu, pentru cine?

M. Pentru cine, déca nu pentru Draguti'a! . . .

T. Ah! Nu se potè. Tu glumesci. D'a-poi cà dóra voi sti fostu nimici de imórte.

M. Da, da, inse, vedi. . .

T. Dóra s'a mai indreptatu?

M. Asiè se aude, si. . . a-poi. . . dér' mai vertosu. . .

T. Ce mai vertosu?

M. D'a-poi vedi, remana vorb'a intre noi, ni-am impe-catu, cà Pr. S. S. mi-a promis, cà éra va dá vr'unu sti-pendiu la unulu d'intre copiii mei.

M. Ei, a-poi atunci cortesiesce grosu. . .

T. Da óre Buha-Niclu ce-a cautatu éra in cas'a magnatiloru d'in Pute-a Pesce?

M. Desigur potcòve pentru cai morti.

T. Si ce l'a indemnatu óre ca sà mai faca éra politica? . . .

M. Ce prostu esci, — d'a-poi nu scii tu, cà astu-feliu de politici, trebue sà arete d'in candu in candu stapaniloru, cà nu redú in einste osulu capetatu.

Publicatiuni serióse.

Procesulu de pressa contra Gur'a Satului.

Onorabilulu nostru publicu cetitoriu are deja cunoscîntia, cã Dlu Franciscu Koós, directoru la preparandi'a de statu de la Sigetulu-marmatiei, a intentatu procesu de pressa contra „Gur'a Satului“ pentru unu articlu aparutu in Nr. 15 a. c.

In urm'a investigatiunei facute mai lunile trecute constatandu-se, cã autorulu articolului d'in cestiune este Dlu Franciscu Hosu Longinu, candidatu de advocatu in Aradu, pertractarea publica s'a sî pusu pe di'a 19 Sept. st. n. D'in cause justificate inse pertractarea s'a amenatu pe 26 Sept. st. n. a. c.

Fiindu-cã dera acestu procesu mediatu interesedia si pe on. nostru publicu cetitoriu, deschidemu o rubrica singuru pentru de a poté relatã neintreruptu sî despre intregu decursulu acestui procesu.

Asîe dera lasãmu sã urmedie îndata incus'a in traductiune romana.

Pr. 22/1874.

Nr. 10.
pr. de pr.

Onorabilului dnu **Iuliu Avarffy**, ca jude investigatoriu in cause de pressa

in *Aradu*.

Incus'a lui

Franciscu Koós direttore la preparandi'a de statu d'in Sigetulu-marmatiei,

contra

Dlui **Franciscu Hosszu Longinu** locuitoriu in Zamu

pentru articlulu calumniatoriu aparutu in „**Gur'a Satului**“ Nr. 15 a. c.

presentata pr'in

Vilhelmu Kunfalvy, m p.

avocatu.

cu aculusu de sub
A. in 2 esemplarie.

Onoratu Tribunalu regescu!

sî

Onoratu Juriu!

In urmarea provocarii dlui jude investigatoriu, ad Nr. 3/1874, am ónóre a-mi presentã incus'a in urmatóriele:

In diariulu umoristicu „*Gur'a Satului*“ d'in Aradu, Nr. 15 a. c. a apurutu unu articlu anonimu, sub titlulu: „**Histori'a valachiloru**“

— Fabricata sî cioplita de Franciscu Koós — care la inceputu suna astu-feliu: „Fabricatoriulu sî cioplioriulu Historiei valachiloru, Franciscu Koós, precum ne spune elu insusî, dela 29 Decemvre anulu 1854, pana la 12 Iunie 1869 a fostu popa reformatu sî totu odata

emisariu ungurescu la Bucuresci, inse, fiindu-cã santiei sale i placeau multu galbenii, mai alesu cei meniti pentru edificarea baserecei reformate de a-colo, si descoperindu-se, cã Dsa a defraudatu sume mari, si cã pe sub mana lucra contra tierii, care i-a datu adapostu si de mancare, ca sã nu péra de fóme — guvernulu Romaniei a aflatu de bine a-i dá cu petiorulu in dosu, si a-lu dá preste granitia“.

Pentru acestu articlu, care vatema adencu ne petat'a mea ónóre, am sî intentatu procesu de pressa, in urm'a carei'a, cu ocasiunea investigatiunei, s'a descoperitu; cã autorulu acelui articlu e Dlu Franciscu Hosszu Longinu locuitoriu in Zamu (Transilvania), precum insusî a martusiritu. Dlu autoru, cu ocasiunea investigatiunei n'a fostu in stare a aduce nemicu pentru aপরera sa.

De óra-ce dlu autoru in publicu sî pe calea diaristicea me denunciédia de unu omu facatoriu de rele sî de defraudatoriu, conscienti'a-mi curata, la astu-feliu de calumnie, me constringe á cautã satisfactiune pe calea legei.

Déca dlu autoru ar' fi avutu de cugetu a satira, séu a batjocóri, opulu meu, nu m'asî plange, pentru-cã eu stimediu cu multu mai tare libertatea cugetului sî a pressei, decãtu ca sã me plangu — chiaru sî atunci, candu intentiunea, cea mai nobil'a mea nisuintia, in locu de recunoscintia ar' fi respinsa, cea ce ar poté fi dorerosã, dér' suportabila. Nu tragu eu la indoiéla neci indreptãtirea rigorosa, neci privilegiile unui diariu umoristicu; condemne-se opulu meu de càrpitura slaba, nege-mi-se datele sî adeveritatea opiniuneloru mele; nimicéscã-se lucrãrile mele literarie cu arm'a umorului sî a spiritului; dér' acea o potu pretinde cu totu dreptulu, ca ónórea mea sã se pastredie ne petata.

Si ce-a facutu dlu autoru? In locu sã fia criticatu séu sã fia satiratu, s'a rapeditu mai antaiu contra personei mele, numindu-me defraudatoru, gefuitoriu de biserica, conspiratoriu, sî me presintã ca pre unu vagabundu alungatu. Si pentru ce? Pentru cã basatu pre date istorice am cutediatu a scrie despre romani, despre istori'a acestei natiuni; pentru-cã m'am nisuitu a aretã istoricesce acea aliantia interna, carea a sustatu nainte de seculi intre natiunea magiara sî romana; pentru-cã am scriu istoria despre faptele eroice, bun'a sî reu'a sórte a acestoru dóue natiuni, sî m'am nisuitu a aretã, cã aceste dóue natiuni, in urm'a souveniriloru d'in trecutu, sunt nevoite a traí impreuna; pentru cã am agitatu spre inaintarea legaturei sî a amarei fratiesci!

(Va urmã.)

D'in cause neaternatórie de noi, érasî am fostu constrinsi a intardiã cu unu numeru; dér' sperãmu cã in venitoriu vomu poté supleni acésta lacuna.

Ceremu scusele onor. nostri cetitori.

Red.

T. Da óre de „fundatiunea siolutiana“ ce s'a alesu?

M. Inca nu se scie nemica positivu; dér' e sperantia, cà dóra. . .

T. Haru Domnului, cà 'n fine totusi e sperantia.

M. Bine, bine, dér' se scii, cà mai antaiu trebue sà aflamu: care va remane cu *cartile* si care cu *partile*, a-poi numai atunci sà dicemu hop!

T. A-poi in fine totusi vomu avè unu diariu precum am doritu de multu.

M. Ce spui? Érasí unu diariu nou?

T. Nou si nu pré.

M. Sà-audímu déra.

T. D'a-poi se vorbesce, cà apropiendu-se dílele de cortesíre, domnii de la potere érasí voru re'nviá „*Concordi'a*“ lui Zsiga bácsi, si-a-poi inca dualisticesce, adeca cu dóue limbi, ungresce si romanesce.

M. A! bravo! me imbucuru, cà érasí voiu avè papiru in abundantia. . . . si nu voiu avè trebuintia sà mai prenumeru alte diarie, cà-ci in „*Concordi'a*“ de siguru voru fi tóte concentrate.

T. Cum asiè!

M. D'a-poi asiè, cà toti articlii d'in trins'a se voru furá, adeca forfecá d'in diferite diarie, si astufeliu cine ve avè *Concordi'a*, va poté cetí odata totu ce au aparutu in celealte diarie.

T. Ei, cà-a-poi atunci si eu o prenumeru — à conto.

M. Nu-e trebuintia, cà o vei capetá gratis.

T. Óre ce facu acuma deputatii díetali pe acasa?

M. Unii beu si manca fore grigi; altii facu la svara, càtu Dómne padiesce; cei mai multi inse si a casa se totu cërta — firesce acuma numai cu nevestele loru.

T. Cine va fi óre metropolitu gr. or. la Sibiu?

M. Desiguru Procopiu Ivacicoviciu, pentru cà adi nu e imposibile, ca éra-sí sà ajungemu sub ierarchia serbésca.

D'in lumea mare.

Cu ocaziunea unei adunári gen. se intelnescu doi vechi amici.

— A! salutare, frate si pretene — dice dlu B. catra amicului seu érasí B. pre care nu-lu vediusce de mai multi ani — cum mai, cum mai?

— Totu asiè — fu respunsulu dupa imbratiosiarile indatinatè. —

— Ei, . . . o cunosci? intrebà dlu B. aretandu spre domnisiór'a A . . . E fic'a mea!

— Mi-pare bine! — díse dlu B. complesantu.

— Me cunósceti Dsióra?

— Da! am onóre!

— Si deunde, cà-ci eu nu mi-aducu aminte, sà fi fostu atátu de fericitu, a ve poté vede vr'o data.

— E dreptu si cu tóte aceste eu totusi ve cunoscu.

— Sum curiosu, cà de unde.

— Dupa caricaturile d'in „*Gur'a Satului*.“

Dlu B. erá Bala mare celu frumosu.

(*Intre dóue Domnisióre.*) — Dóue Domnisióre vorbiau între sine;

— Candu ai sà te mariti? intréba un'a.

— Neci-o-data, respunde ceeal'alta. •

— De ce?

— Tat'a e fórtè reu cu mam'a.

(*Unu rationamentu curiosu.*) — X. . . candu se scaldá se ducea totu-de-un'a la mediloculu apei. Intrebatu despre acésta, respunde, cà o face pentru cà la centru e ap'a mai calda.

— Cumu acést'a? ilu intrebà unu curiosu.

— Nu scii cà sup'a e totu-d'e-una mai rece la marginea farfuriei.

FRÉNC'A si FLÉNC'A.

T. Plesnescu de bucuria, soro draga, esu d'in pele!

F. Ce-e, spulberato? dóra te-a deochiatu cine-va la *Dev'a*.

T. Ba nu suflet'a mea, nu. — Legislativ'a tiei ungresci, Ddieu sà i ierte peccatele, m'a emancipatu si mi-a revindicatu dreptulu, cà sà potu face cu averea mea cea frumoasa ce voiu vrè, desí sum minorena numai de 19 ani, cà-ci m'am maritatu dupa *Nitiu* lui *Crastaveté*. —

F. Tu pare cà esci siuchiata; ce vorbesci? cà tu nu ai ajunsu inca vrest'a de 24 de ani.

T. Nu, nu, draga, déra *Majoros* cu mameluci m'a emancipatu pr'in Art. de lege XXIII. d'in estu anu.

F. Bravo legelatoriloru vestiti. — Fericá de schlepuri acum'a!

T. Sora, spune-mi, rogu-te, cumu te chiama pre tine dupa lege si polecra?

F. Decandu m'am maritatu dupa *Mand'a*, am capetatu numele societului meu si me scriu „*Flénc'a Mand'a*.“ — Asiè hotaresce in *Ardélu* pravil'a *Anstriaca* §-lu 92. —

T. Hm! D'apoi, dómn'a de *Constanti'a*, de *Dunc'a*, de *Schiau*, dupa care pravila se scrie?

F. Dupa programulu concertului d'in *Dev'a*, cà-ci „lex specialis posterior derogat priori generali.“

Gur'a sacului.

Dlu *Sonu F. P.* in *S. Zelulu* si *sentimintele DTele* sunt nobili. De ar dá cerulu, ca càti mai multi d'entre romanii nostri sà se gándesca astu-feliu, cà-ci atunci amu progresá cu pasí si mai repedi. — Abonamentulu *DTele* l'amu inregistratu pentru triloniulu Iuliu — Septemvre si arii aparuti deja ti i-am speduitu. Altu-feliu nu s'a potutu, fiindu-cà tóte abonamentele se trecu la protocolulu nostru, impartite între patru cartale a le anului, fia fi fostu acele sosite chiaru si mai tardiu ce-va dupa inceputulu cutarui triloniu; éra nu incependu de-a-dreptulu dela nulu, la care a sósitu prenumeratiunea. Procedur'a acést'a este in interesulu diurnalului si alu publicului chiaru, ca adica speditur'a sà nu se incurce. Deci, avendu la vedere acéstu interesu comune, ar fi fórtè de doritu, ca si onoratii abonanti sà se tiena mai cu acuratetia de inceputulu trilonieloru, respectivu alu semestreloru, spre a ne poté orientá la vremea sa chiaru si in printi'a esemplarielor ce avemu sà scótemu.

Amicului nostru *B. P.* in *Logosiu*: dér' ce e mái? Ori dóra atátu de grea sà fia slujb'a ta cea nóuá — batá-o foculu, — in càtu sà nu-ti permita neci nescari momintè a mái si glumi. Eu cërca, de mai ia lir'a la mana, cà-ci mai bine de unu anu de díle, de candu ai pusu-o in cuiu, a sà se fia implutu de paingini.

„*Bihari nemz. tisztelt Casinonak NV.*“ A 33-ik szám elküldetett, bizonyosan már meg is kapták; a 34-ik azonban *sajtóperünk* *hözvetkeztében* *kissé* elkészett. El fog küldetni ez is, kérjük tehát szíves elnézésöket.

Proprietariu, editoriu si redactoru respundietoriu **Mircea B. Stanescu.**